

L'ESTRANY FINAL DE LA LLET RANIA

Jordi Foix Robert

El districte de 9Barris no ha estat un lloc d'indústries ni empreses grans sinó mes aviat ha sigut un territori dormitori on es vivia -i es viu- la vida quotidiana i potser els adults treballaven, o encara treballen, majoritàriament a empreses del Baix Llobregat o del Vallès. Ha estat, i encara és comercialment, majoritàriament un districte de botigues i petits tallers dispersos per tots els seus carrers.

Això no treu que algunes indústries i empreses mitjanes i alguna de gran, hagin estat situades al nostre districte: els tallers de la RENFE, la Harry Walker, la Ideal Plàstica Flor,...totes elles avui desaparegudes. Una d'aquestes empreses desaparegudes va ser una embotelladora i distribuïdora de llet, RANIA (Productos Lácteos Freixas SA). Segurament molta gent gran encara recordem aquella frase comercial "RANIA, la vaca en casa", de fet era una de les empreses mes fortes en el sector dels làctics a tota Espanya i la mes gran de Catalunya.

L'embotelladora que hi havia a 9Barris estava situada al barri de Porta, al carrer Garrofers, al costat del cementiri de Sant Andreu. La vida de la RANIA es una realitat empresarial que mereix una mica d'història, principalment pel seu final, per l'estranya manera com va acabar la seva vida productiva i comercial, passant d'una situació d'èxit comercial a entrar en crisi en pocs anys i a tancar totalment descapitalitzada.

L'empresa havia estat fundada a meitats dels anys 50 per Pere Freixas que tenia una vaqueria al barri de Sants, quan va instal·lar una planta embotelladora per comercialitzar la llet que es produïa a la granja de la seva propietat. Es va denominar Productos Lácteos Freixas S.A. Entorn a 1975, any de la mort del dictador Franco, l'empresa estava en plena expansió, dirigida pels seus fills Joan i Pere Freixas que s'havien fet càrrec de l'empresa a la mort del pare. En aquest moment era la primera empresa del sector làctic a Catalunya i, com deia, una de les primeres de tot Espanya, amb uns 700 treballadors i treballadores.

La Rania al carrer Garrofers
Foto: AHRNB

L'inici d'aquesta estranya i, alhora trista historia es va donar a finals de 1974 quan els germans Freixas decideixen participar en un "Seminari d'Anàlisi de la Producció Social de l'Empresa (SAPSE)". Aquest seminari estava organitzat per una entitat suposadament dedicada a l'assessorament empresarial anomenada AGORA amb la que havia pres contacte el germà gran Joan i que es presentava com una comunitat que tenia per objecte contribuir segons ells, a "*l'evolució cultural i científica de la humanitat*".

Poc sabien el dos germans on es ficaven, que aquesta entitat era en realitat una secta. Aquesta secta havia estat fundada per un psicòleg anomenat Angel Nogueira Dobarro que era professor de psicologia de la Universitat Central de Barcelona, nom pel que es coneixia abans la UB. Nogueira anys després va ser acomiadat de la facultat quan diverses famílies el varen denunciar per activitats sectàries de captació dels seus fills.

A partir de la realització del curset, Joan Freixas decideix entrar a la secta, que tenia el seu local en un xalet situat a Vallvidrera, i AGORA es va anar introduint cada cop mes a l'empresa quedant en poc temps sota el seu control. Varen organitzar cursets per a directius, quadres intermedis i finalment per al conjunt de treballadors i treballadores, tothom tenia l'obligació d'assistir sota l'amenaça de sanció, degradació o acomiadament. Nogueira, el guru carismàtic, amb els seus companys d'AGORA, van anar substituint progressivament a Joan Freixa i el seu germà en la direcció de l'empresa.

No va ser aquest l'únic cas de captació sectària per part d'Angel Nogueira, també el llavors sacerdot director de l'escola Nuestra Señora de Rocaprevera, de Torelló o la filla de Juan Alegre Marcet, president de FECSA van ser membres actius captats per la secta entre d'altres, molts d'ells i elles fills de la burgesia catalana.

El periodista Pepe Rodríguez, expert en investigació de temàtiques sectàries ja va denunciar la seva activitat amb les següents paraules: *"La seva ideologia, les seues tècniques coercitives per despersonalitzar els seus membres i convertir-los en robots submisos i els seus pocs prejudicis a l'hora d'apoderar-se dels diners d'altra mitjançant projectes grandiloqüents que, això sí, estaven destinats a "salvar la humanitat" (1).*

AGORA es definia com *"el camí que porta cap al descobriment de la força creadora de l'home, instrument per a que l'home exerceixi el seu poder en cada situació concreta y realitzi el seu projecte de vida, situació en que cadascú pugui tornar a néixer"*. Però aquest missatge, expressat a través d'un llenguatge aparentment atractiu, buit de contingut, esotèric i ple d'ambigüitat, no era gratuït.

AGORA, a través d'una Fundació que formava part de la trama, ANTHROPOS va cobrar cent vint milions de pessetes anuals per aquests cursets. Altres empreses que en realitat eren diferents formules jurídiques que formaven part de la secta, van exprimir econòmicament RANIA per qualsevol activitat. Un exemple es PAIDOPOLIS, SCI que organitzava colònies i activitats infantils per els fills dels treballadors, que havien de pagar 27.000 pessetes mensuals cada fill per l'activitat de lleure, però hi ha d'altres exemples, tota l'activitat comercial de l'empresa va caure en mans de la secta.

Un exemple d'aquesta sagnia es el següent: en el balanç de 1978 RANIA va declarar vendes per valor de 4.250 milions de pessetes i un benefici net de 77,6 milions, l'any següent 1979, les vendes son de 5.038,1 milions de pessetes i el benefici es redueix a 2,7 milions. Pel desembre de 1980, RANIA era declarada en fallida necessària, amb un passiu de 2.400 milions (2).

Paral·lelament, la Fundació Anthropos impulsava activitats culturals i una editorial amb el mateix nom que servia de tapadora i en la que participaven i publicaren molts professors d'universitats. Costa de creure que aquests intel·lectuals, en molts casos molt prestigiosos, no coneguessin la realitat d'Anthropos, ja que va ser una historia molt publicada en la premsa de l'època però, a l'igual que servia de tapadora a la secta, la publicació dels seus treballs servia també de currículum per els professors.

L'abril de 1981, els treballadors i treballadores que, afectats per la crisi, portaven mesos de vagues i concentracions a la Plaça Sant Jaume, van presentar una querrela criminal contra la direcció, al temps que la Generalitat, a través d'una Unió de Ramaders va intentar salvar l'empresa. L'operació no va funcionar i els treballadors varen comprar els actius constituint una Societat Anònima laboral (SAL) però malauradament no se'n van poder sortir i, a meitats de 1987 la llet RANIA va tancar definitivament les portes

El més estrany de tot es que ningú va passar per judici per l'estafa, diuen que els membres de la secta van desaparèixer amb els diners per algun lloc de Sud-americà.

Si algú passeja avui pel carrer Garrofers del barri de Porta, al costat del cementiri, no podrà trobar ni el record que ja s'ha emportat el temps.

(1). Pepe Rodríguez. *"Fundació Anthropos: tapadora d'un frau milionari"* Revista El TEMPS, 23 al 28 de febrer de 1987. nº140

(2). Id.